

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **R. L.,** proti žalovanému: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie,** se sídlem Olšanská 2, Praha 3, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2010, č. j. 8 Ca 31/2010 – 18 (správné číslo jednací je 8 A 31/2010 – 18),

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2010, č. j. 8 Ca 31/2010 - 18, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 28. 1. 2010, č. j. CPR-16419-2/ČJ-2009-9CPR-V234, bylo podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Policie České republiky, oblastního ředitelství služby cizinecké policie Plzeň, inspektorátu cizinecké policie Plzeň č. j. CPPL-48996-18/ČJ-2009-034064-KP2, ze dne 8. 11. 2009 a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Správní orgán prvního stupně v uvedeném rozhodnutí uložil žalobci správní vyhoštění z území České republiky podle § 119 odst. 1 písm. a) bod 3 a § 119 odst. 1 písm. c) bod 1, 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále též zákon č. 326/1999 Sb.), přičemž doba, po kterou žalobci nelze umožnit vstup na území byla stanovena na 10 let.

Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že žalobce byl dne 8. 11. 2009 kontrolován hlídkou Městského ředitelství Plzeň. Při kontrole nepředložil žádný doklad totožnosti, a proto „byl předán“ na inspektorát cizinecké policie Plzeň, kde bylo zjištěno, že žalobce přicestoval na území České republiky dne 12. 9. 2001 s platným cestovním dokladem na turistické vízum s platností od 29. 6. 2001 do 29. 12. 2001, a s dobou pobytu

na 22 dnů. Po uplynutí platnosti tohoto víza žalobce nadále pobýval neoprávněně na území České republiky, a to až do 30. 4. 2002, kdy mu bylo vydáno správní vyhoštění na dobu 2 let. Žalobce však správní vyhoštění nerespektoval, a proto byl trestním příkazem Okresního soudu ve Frýdku Místku ze dne 3. 6. 2002, č. j. 5 T 114/2002 – 22, který nabyl právní moci dne 3. 8. 2002 odsouzen k trestu vyhoštění na dobu 4 let za maření výkonu úředního rozhodnutí. Dne 15. 2. 2002 žalobce podal v azylovém zařízení Vyšní Lhoty žádost o udělení azylu. Řízení o této žádosti bylo zastaveno usnesením krajského soudu, které nabylo právní moci dne 9. 9. 2003. Od 10. 9. 2003 do 18. 6. 2007 žalobce opakovaně neoprávněně pobýval na území České republiky bez platného cestovního dokladu a víza, čímž opětovně mařil výkon úředního rozhodnutí. Dne 18. 6. 2007 bylo žalobci podle § 119 odst. 1 písm. a) bod 3 a § 119 odst. 1 písm. c) bod 1, 2 zákona č. 326/1999 Sb., vydáno oblastním ředitelstvím služby cizinecké a pohraniční policie Plzeň rozhodnutí č. j. SCPP-45/PL-OKP-2-SŘ-2007, které nabylo právní moci dne 26. 10. 2007 o vyhoštění na dobu 10 let. Dne 24. 6. 2007 žalobce opětovně požádal o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Řízení bylo zastaveno usnesením krajského soudu, které nabylo právní moci dne 3. 9. 2008.

Žalovaný tak vzal za prokázané, že žalobce pobýval na území České republiky neoprávněně bez platného víza a cestovního dokladu nejméně od 30. 12. 2001 do 15. 2. 2002, následně pak od 10. 9. 2003 do 18. 6. 2007 a opakovaně od 2. 10. 2008 do 11. 11. 2009, čímž naplnil důvody uvedené v § 119 odst. 1 písm. a) bod 3 a § 119 odst. 1 písm. c) bod 1, 2 zákona č. 326/1999. Námitky žalobce uvedené v odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně shledal žalovaný nedůvodnými a účelovými.

Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce včas žalobu, v níž rozhodnutí žalovaného označil za nezákonné a nepřezkoumatelné kvůli vadám předcházejícího správního řízení. Namítal, že žalovaný porušil svou povinnost postupovat řádným procesním postupem v souladu s právním řádem ČR, se zásadami a principy činnosti správních orgánů a následně své rozhodnutí dostatečně odůvodnit. Požádal o osvobození od soudních poplatků, neboť v současnosti nemá žádné příjmy a v zařízení pro zajištění cizinců neexistuje způsob, jak si finanční prostředky opatřit. Žalobce poukázal na skutečnost, že nemá majetek větší ceny, je omezen na svobodě a nedisponuje finančními prostředky. Navrhl, aby městský soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Pro případ, že by městský soud neshledal důvody pro zrušení rozhodnutí žalovaného, navrhl, aby snížil délku správního vyhoštění, neboť má za to, že správní vyhoštění je trestem za správní delikt sui generis.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 24. 2. 2010, č. j. 8 Ca 31/2010 – 18 (správné číslo jednací je 8 A 31/2010 – 18), žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků zamítl. V odůvodnění poukázal na skutkové okolnosti případu a konstatoval, že žalobce současně s podáním žaloby nesplnil svou poplatkovou povinnost, požádal o osvobození od soudních poplatků a předložil potvrzení (vzor 060 OSŘ) o osobních majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků. V tomto potvrzení uvedl pouze základní osobní údaje a ostatní položky nevyplnil. Neprokázal tedy své tvrzení o tom, že nemá dostatečné prostředky k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč. Městský soud dále poukázal na znění § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.") a zabýval se splněním podmínky uvedené ve větě druhé tohoto

ustanovení, podle které, dospěje-li soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, žádost o osvobození od soudních poplatků zamítne. Podle názoru městského soudu je nesporné, že žalobce se nachází na území České republiky bez platného cestovního dokladu a víza, několikráte byl správním orgánem i soudem vyloučen z území České republiky. Městský soud tak shledal, že žalobcův návrh zjevně nemůže být úspěšný a žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků z podané žaloby též z tohoto důvodu zamítl.

Proti tomuto usnesení městského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel") včas kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., v níž s ohledem na to, že podle § 110 odst. 2 s. ř. s. nemůže v řízení před Nejvyšším správním soudem vystupovat samostatně, požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů. Stěžovatel uvedl, že v současnosti nemá dostatek finančních prostředků, aby si mohl dovolit zaplatit advokáta. Požádal proto rovněž o osvobození od soudních poplatků v řízení o kasační stížnosti, a poukázal v této souvislosti na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2007, č. j. 9 As 3/2007 - 77, podle kterého v řízení o kasační stížnosti proti usnesení městského, resp. krajského soudu o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku za předchozí kasační stížnost, by trvání na splnění poplatkové povinnosti znamenalo řetězení řešeného problému a ve svém důsledku by popíralo smysl samotného řízení. Tato okolnost proto sama o sobě nemůže bránit projednání věci a vydání meritorního rozhodnutí. S ohledem na výše uvedené stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2010, č. j. 8 Ca 31/2010 – 18 (správné číslo jednací je 8 A 31/2010 – 18), zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

V doplnění kasační stížnosti ze dne 26. 3. 2010 stěžovatel zdůraznil znění § 36 odst. 3 s. ř. s., z něhož vyplývá, že zákonodárce počítá s tím, že někdy bude otázka úspěšnosti návrhu nejasná. Z toho je nutné podle stěžovatele dovodit, že městský soud mohl jeho žádost o osvobození od soudních poplatků zamítnout, jen pokud by neúspěšnost žaloby byla zcela zjevná, nesporná a nepochybná. Jednalo by se kupříkladu o případ, kdy by žaloba byla podána po vypršení lhůty k jejímu podání. K tomuto závěru však nemohl městský soud dospět pouze z toho důvodu, že stěžovateli již dříve bylo uloženo vyhoštění. Stěžovatel upozornil na skutečnost, že žalobu podal v zákonné lhůtě a tvrdil v ní nezákonnost konkrétního rozhodnutí a vady řízení v předcházejícím správním řízení. Městský soud nemohl takto rozhodnout o jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků, aniž by bez nejmenších pochybností bylo jasné, že žalobu odmítne, či zcela jasně zamítne. To však nebylo v posuzovaném případě splněno. Z přiloženého potvrzení o osobních a majetkových poměrech a z obsahu žaloby podle stěžovatele vyplývá, že v současnosti nemá žádné příjmy, nemá majetek větší ceny ani nedisponuje finančními prostředky.

Městský soud v Praze reagoval na kasační stížnost žalobce vydáním dvou usnesení:

Usnesením ze dne 19. 4. 2010, č. j. 8 A 31/2010 – 31, stěžovatele vyzval, aby do 10 dnů od doručení tohoto usnesení zaplatil ke sp. zn. 8 A 31/2010, soudní poplatek za kasační stížnost proti usnesení téhož soudu ze dne 24. 2. 2010, č. j. 8 A 31/2009 – 18, ve výši 3000 Kč.

Usnesením ze dne 19. 4. 2010, č. j. 8 A 31/2010 – 32, stěžovatele vyzval, aby ve lhůtě do 15 dnů od doručení této výzvy zaslal nadepsanému soudu originál plné moci právního zástupce, který bude stěžovatele v řízení o kasační stížnosti zastupovat.

Následně Městský soud v Praze usnesením ze dne 7. 5. 2010, č. j. 8 Ca 31/2010 – 34 (správné číslo jednací je 8 A 31/2010 – 34), zamítl žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Proti tomuto usnesení městského soudu podal stěžovatel včas kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Stěžovatel namítal, že toto usnesení nemuselo být vůbec vydáno, neboť je nadbytečné, stejně jako neměla být vydána předchozí usnesení téhož soudu ze dne 19. 4. 2010, jimiž byl vyzván k zaplacení soudního poplatku pro řízení o kasační stížnosti a k doručení originálu plné moci právního zástupce pro řízení o ni, ačkoliv judikatura Nejvyššího správního soudu je postavena na zásadě, že setrvávání na splnění poplatkové povinnosti pro řízení o kasační stížnosti proti zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků znamená ve svém důsledku popření smyslu řízení o tomto opravném prostředku.

Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 11. 2. 2011, č. j. 4 As 42/2010 – 54, usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 5. 2010, č. j. 8 Ca 31/2010 – 34, zrušil. V odůvodnění svého rozhodnutí se ztotožnil s výše uvedeným názorem stěžovatele, poukázal na závěry, k nimž Nejvyšší správní soud dospěl v rozsudku ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 – 37, a konstatoval, že s ohledem na výše uvedené judikatorní závěry je zřejmé, že postup městského soudu byl vadný. Zamítnutí stěžovatelovy žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti nebylo na místě, neboť předcházející kasační stížnost stěžovatele směřovala proti usnesení městského soudu ze dne 24. 2. 2010, jímž byl právě zamítnut návrh na osvobození od soudních poplatků pro řízení o žalobě. Naopak povinností městského soudu bylo předložit bez dalšího kasační stížnost stěžovatele proti usnesení ze dne 24. 2. 2010 k projednání a rozhodnutí o ní Nejvyššímu správnímu soudu.

V této souvislosti dal Nejvyšší správní soud stěžovateli za pravdu v tom, že výzvy ze strany městského soudu k zaplacení soudního poplatku a doložení plné moci k zastupování udělené advokátovi, učiněné usneseními ze dne 19. 4. 2010, č. j. 8 A 31/2010 – 31 a č. j. 8 A 31/2010 – 32, byly neoprávněné a za dané situace nebylo třeba trvat na zaplacení soudního poplatku z kasační stížnosti ani na povinném zastoupení advokátem v řízení o ní.

Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené uzavřel, že usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 5. 2010, č. j. 8 A 31/2010 – 34, nemělo být vůbec vydáno, a proto je podle ustanovení § 110 odst. 1 věta prvá s. ř. s. bez dalšího zrušil.

Nejvyšší správní soud Městskému soudu v Praze uložil, aby doručil tento rozsudek Nejvyššího správního soudu účastníkům, a poté aby spis znovu předložil Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti stěžovatele směřující proti jeho usnesení ze dne 24. 2. 2010, č. j. 8 Ca 31/2010 - 18 (správné číslo jednací je 8 A 31/2010 – 18).

Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodal, že bude na Městském soudu v Praze, aby před předložením věci Nejvyššímu správnímu soudu provedl opravu čísla jednacího na obou jeho usneseních, tedy jak ze dne 24. 2. 2010, tak ze dne 7. 5. 2010, neboť zřejmým pochybením při psaní těchto usnesení došlo k nesprávnému označení spisové značky v číslu jednacím: na místo správného 8 A, se uvádí 8 Ca.

Z provedené rekapitulace je zřejmé, že předmětem přezkumu Nejvyššího správního soudu je v posuzované věci kasační stížností stěžovatele napadené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2010, č. j. 8 Ca 31/2010 – 18 (správné číslo jednací je 8 A 31/2010 – 18), kterým byla zamítnuta žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků pro řízení o žalobě.

K otázce přípustnosti této kasační stížnosti Nejvyšší správní soud podotýká, že v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na osvobození od soudních poplatků není třeba trvat na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení advokátem (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 – 37). Proto byla kasační stížnost shledána přípustnou.

Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 5. 2010 z hledisek stanovených v § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Stěžovatel se v kasační stížnosti výslovně dovolával důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodů tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Kasační stížnost je důvodná.

Podmínky, za nichž může být stěžovatel osvobozen od soudních poplatků, jsou upraveny v ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení je rozhodnutí o tom, zda lze v řízení o žalobě přiznat účastníku řízení osvobození od soudních poplatků, vázáno na prokázání okolnosti, že účastník řízení nemá dostatečné prostředky. Současně však věta druhá citovaného ustanovení stanoví, že žádost je třeba zamítnout, dospěje-li soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný. Proto je třeba, aby se soud posuzující existenci podmínek pro osvobození od soudních poplatků nejprve zabýval a vypořádal s otázkou zjevné neúspěšnosti tohoto návrhu a teprve poté přihlížel k majetkovým poměrům žadatele. Opačný postup, tj. primární prokazování nedostatku prostředků žadatelem a teprve následné zkoumání zjevné neúspěšnosti návrhu soudem, by totiž bylo evidentně v rozporu se smyslem tohoto zákonného ustanovení.

Výše uvedené závěry potvrzuje ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu, který vyslovil, že při rozhodování o žádosti žalobců o osvobození od soudních poplatků se soud *„nejprve musí vypořádat s otázkou zjevné neúspěšnosti návrhu. V případě, že soud dospěje k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, nezabývá se už dále majetkovými a výdělkovými poměry účastníka, ale osvobození od soudního poplatku nepřizná“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2007, č. j. 4 As 4/2006 - 59, dostupný na www.nssoud.cz). V rozsudku ze dne 19. 12. 2007, č. j. 7 Afs 102/2007 - 72, dostupném na www.nssoud.cz, pak Nejvyšší správní soud vyslovil, že podle ustanovení § 36 s. ř. s. *„je rozhodnutí o tom, zda lze v řízení o žalobě přiznat účastníku řízení osvobození od soudních poplatků, vázáno na prokázání okolnosti, že účastník řízení nemá dostatečné prostředky. Současně však věta druhá citovaného ustanovení stanoví, že žádost je třeba zamítnout, dospěje-li soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný. Proto je třeba, aby se soud posuzující existenci podmínek pro osvobození od soudních poplatků nejprve zabýval a vypořádal s otázkou zjevné neúspěšnosti tohoto návrhu a teprve poté přihlížel k majetkovým poměrům žadatele. Opačný postup, tj. primární prokazování nedostatku prostředků žadatelem a teprve následné zkoumání „zjevné nedůvodnosti návrhu“ soudem by totiž bylo evidentně v rozporu se smyslem tohoto zákonného ustanovení“*.

Městský soud v Praze se tudíž měl nejprve zabývat otázkou případné zjevné neúspěšnosti návrhu (žaloby) stěžovatele a až poté měl přistoupit k hodnocení majetkových poměrů stěžovatele. Z provedené rekapitulace je zřejmé, že takto nepostupoval a nejprve hodnotil majetkové poměry stěžovatele a až poté se zabýval otázkou zjevné neúspěšnosti návrhu (žaloby) stěžovatele. Takovýto postup by však sám o sobě nepředstavoval vadu, pro kterou by bylo třeba napadené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2010 zrušit.

Městský soud se tedy v předmětné věci důvodně zabýval otázkou zjevné úspěšnosti žaloby stěžovatele, byť tak učinil až po hodnocení majetkových poměrů stěžovatele. Nejvyšší správní soud však nepovažuje závěr městského soudu o zjevné neúspěšnosti podané žaloby za souladný se zákonem. Stěžovatel totiž požadoval soudní přezkum rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 1. 2010, č. j. CPR-16419-2/ČJ-2009-9CPR-V234, které označil za nezákonné a nepřezkoumatelné kvůli vadám předcházejícího správního řízení. Ačkoliv soudní řád správní ve své terminologii vícekrát používá pojem „zjevně“ (§ 36, § 46, § 49, § 78, § 108), nepodává legální definici tohoto pojmu. Nedefinuje jej, ačkoli jej také

používá, ani zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (§ 15b, § 75b, § 191, § 243b, § 243c), kterého je jinak třeba (pokud jde o část první a třetí) přiměřeně použít v řízení ve správním soudnictví (§ 64 s. ř. s.). Judikatura se pokusila vyložit pojem „zjevně“ např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2006, č. j. 4 Ads 19/2005 - 105 (publikovaném pod č. 909/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz), který vyslovil, že „zjevná neúspěšnost návrhu by měla být zjistitelná bez pochyb, okamžitě, měla by být nesporná a naprosto jednoznačná bez toho, aby bylo prováděno dokazování“. Pokud se týká věcné legitimace k posouzení zjevnosti návrhu, Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 6. 2006, č. j. 3 As 26/2006 – 69, (publikovaném pod č. 1616/2008 Sb. NSS, www.nssoud.cz), konstatoval, že „závěr o zjevné neúspěšnosti podaného návrhu by si byl soud prvního stupně oprávněn učinit toliko v situaci, kdy by např. kasační stížnost byla podána opožděně, osobou k tomu zjevně neoprávněnou, či by byla podána proti rozhodnutí, proti němuž není kasační stížnost přípustná.“

Nejvyšší správní soud má za to, že pojem uvedený v ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. „návrh, který nemůže být zjevně úspěšný“ je třeba interpretovat za použití gramatického a logického výkladu a s přihlédnutím k aktuální judikatuře. Uvedenému pojmu lze proto podřadit takové návrhy, jejichž neúspěšnost je bez jakýchkoliv pochybností a dokazování zcela jednoznačná, nesporná a okamžitě zjistitelná. Takovým „zjevně neúspěšným návrhem“ může být např. opožděně podaná žaloba, návrh na prominutí zmeškání zákonné lhůty, kterou nelze prominout; návrh, který je výslovně (bez meritorního posouzení povahy žalobou napadeného úkonu) vyloučen z meritorního přezkoumání, jako je např. kasační stížnost proti usnesení o přerušení řízení. Naproti tomu o „zjevně neúspěšný návrh“ nejde tehdy, je-li „zjevnost“ závislá na předběžném zkoumání a posouzení povahy návrhu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2007, č. j. 7 Afs 102/2007 – 72, www. nssoud. cz).

Stěžovatel v žalobě brojil proti rozhodnutí žalovaného, namítal jeho nezákonnost a nepřezkoumatelnost a z těchto důvodů se domáhal zrušení napadeného rozhodnutí, popř. snížení délky správního vyhoštění. Městský soud však v napadeném usnesení učinil závěr o vlastním právním posouzení věci, které bylo žalobou napadáno (městský soud uvedl, že žalobce se nachází na území České republiky bez platného cestovního dokladu a víza, byl již několikráte správním orgánem i soudem vyhoštěn z území České republiky, a proto návrh žalobce zjevně nemůže být úspěšný), a tímto postupem dle názoru Nejvyššího správního soudu při svém rozhodování nevycházel z uvedeného pojetí „zjevně neúspěšného návrhu“. Městský soud nevzal v úvahu, že hodnocení a meritorní posouzení zákonnosti správního rozhodnutí není na první pohled okamžitě zjistitelné, nesporné a vždy jednoznačné. Není proto možno hovořit o charakteru a povaze správní žaloby jako zjevně nedůvodné na první pohled. Dle názoru Nejvyššího správního soudu by po věcném přezkoumání žaloby a její případné neúspěšnosti (pokud by námitky stěžovatele byly nedůvodné) nebyla žaloba odmítána jako zjevně neúspěšný návrh, jak tvrdí krajský soud, ale bylo by nutné ji jako nedůvodnou zamítnout, neboť argumenty stěžovatele o nezákonnosti a nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí žalovaného by neobstály až po vlastním přezkumu sporné věci.

Městský soud tak pochybil, když žalobu stěžovatele vyhodnotil jako zjevně neúspěšnou ve smyslu § 36 odst. 3, věta druhá s. ř. s.

Nejvyšší správní soud dále dospěl k závěru, že Městský soud v Praze pochybil také při posouzení toho, zda stěžovatel doložil svá tvrzení týkající se jeho majetkových poměrů a zda tedy byl splněn předpoklad pro osvobození od soudních poplatků. Městský soud odůvodnil zamítavý výrok svého usnesení tím, že stěžovatel v předloženém potvrzení (vzor 060 OSŘ) o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků vepsal pouze základní údaje a ostatní položky nevyplnil a neprokázal tedy své tvrzení o tom, že nemá dostatečné prostředky k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč.

K tomu je zapotřebí poukázat na to, že stěžovatel k žalobě přiložil výše uvedený formulář, ve kterém vyplnil osobní údaje a dále uvedl, že je zajištěn v ZZC (Zařízení pro zajištění cizinců) bez možnosti zaměstnání a nemá majetek větší ceny. Zbývající položky formuláře týkající se příjmů a majetku stěžovatel proškrtal. Nejvyšší správní soud tak má na rozdíl od městského soudu za to, že stěžovatel předmětný formulář vyplnil dostatečně. Skutečnost, že řadu položek v tomto formuláři nevyplnil a pouze je proškrtl, neznamená, že by formulář nevyplnil řádně, neboť pokud stěžovatel nemá žádný majetek a příjmy, pak je ani nemůže ve formuláři uvést. V této souvislosti Nejvyšší správní soud zdůrazňuje jedno ze základních východisek dokazování v řízení před soudem spočívající v tom, že dokazovat nelze něco, co neexistuje. Jedná se o tzv. negativní důkazní teorii, o níž se pojednává mj. v publikaci Prof. JUDr. Aleny Winterové, CSc., a kol.: Civilní právo procesní, 4. vydání, Linde Praha, a. s., 2006, s. 279: *„Teorie negativní je založena na tom, že negativní skutečnosti nemohou být dokazovány, a je tedy ten, kdo tvrdí negativní skutečnost, od důkazního břemene osvobozen. Nedávný judikát NS ČR poskytuje pěkný příklad aplikace této teorie, když s poukazem na nemožnost dokazování negativní skutečnosti rozhodl, že žalovaný v bytovém sporu podle § 706 OZ není zatížen důkazním břemenem stran skutečnosti, že nemá vlastní byt, a tudíž opak toho – existenci vlastního bytu žalovaného – musí prokázat žalobce.“* Podle názoru Nejvyššího správního soudu tak stěžovatel svou nemajetnost ani prokázat nemohl a za této situace nebylo možné dospět k závěru, že by stěžovatel neprokázal předpoklad osvobození od soudních poplatků. Městský soud pochybil, když stěžovateli přičetl k tíži nedokázání skutečností, které z povahy věci dokázat nemohl. Nejvyšší správní soud dodává, že z formuláře je patrné, že stěžovatel v době podání žádosti neměl dostatečné prostředky ve smyslu § 36 odst. 3 s ř. s.

Nejvyšší správní soud tak shledal, že městský soud pochybil při hodnocení předpokladů pro osvobození do soudních poplatků stěžovatele a zatížil řízení vadou, která měla za následek nezákonné rozhodnutí. Kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. byl prokázán, a proto Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2010, č. j. 8 Ca 31/2010 – 18, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

V dalším řízení bude na krajském soudu, aby se znovu zabýval zákonnými podmínkami pro osvobození od soudních poplatků, přičemž při rozhodování bude vycházet ze závěrů vyjádřených v odůvodnění tohoto rozsudku.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním

soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí pak Městský soud v Praze podle § 110 odst. 2 věty první s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. června 2011

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu